T093 ATĐ 5 (52) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q145-Căn Uẩn-Luận về Căn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 809

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 145

LUAÄN VEÀ CAÊN (Phaàn 4)

Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi do kieán Khoå maø ñoaïn? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Phaàn tröôùc ngaên chaën yù noùi veà laäp töùc Ñoaïn, maø vaãn chöa ngaên chaën yù noùi veà laäp töùc Hieän quaùn, laïi cuõng chöa hieån baøy veà töø töø Hieän quaùn, nay muoán ngaên chaën vaø hieån baøy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Coù ngöôøi noùi: Phaàn tröôùc cuõng ngaên chaën veà laäp töùc Hieän quaùn, cuõng hieån baøy veà töø töø Hieän quaùn, nhöng khoâng roõ raøng, nay muoán laøm cho roõ raøng, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Coù ngöôøi noùi: Nguyeân côù soaïn luaän laø muoán phaân bieät veà naêm Boä phieàn naõo-naêm Boä ñoái trò, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Naêm Boä phieàn naõo, ñoù laø do kieán Khoå maø ñoaïn, cho ñeán do tu maø ñoaïn. Naêm Boä ñoái trò, ñoù laø Khoå nhaãn-Khoå trí, cho ñeán Ñaïo nhaãn-Ñaïo trí. Hoûi: Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi do kieán Khoå maø ñoaïn, maáy loaïi do kieán Taäp maø ñoaïn, maáy loaïi do kieán Dieät maø ñoaïn, maáy loaïi do kieán Ñaïo maø ñoaïn, maáy loaïi do tu maø ñoaïn, maáy loaïi khoâng ñoaïn? Ñaùp: Chín loaïi do tu maø ñoaïn, ba loaïi khoâng ñoaïn, möôøi loaïi caàn phaûi phaân bieät. Chín loaïi do tu maø ñoaïn, ñoù laø baûy Saéc caên vaø Maïng caên-Khoå caên. Ba loaïi khoâng ñoaïn, ñoù laø ba caên Voâ laäu. Möôøi loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø YÙ caên-boán Thoï vaø naêm caên nhö Tín… YÙ caên, hoaëc laø do kieán Khoå maø ñoaïn, hoaëc laø do kieán Taäp-kieán Dieät-kieán Ñaïo maø ñoaïn, hoaëc laø do tu maø ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Khoå maø ñoaïn? Ñoù laø YÙ caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 810 phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Khoå maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 811

laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi hai möôi taùm tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Taäp maø ñoaïn? Ñoù laø YÙ caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Taäp maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi möôøi chín tuøy mieân do kieán Taäp maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Dieät maø ñoaïn? Ñoù laø YÙ caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Dieät maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi möôøi chín tuøy mieân do kieán Dieät maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn? Ñoù laø YÙ caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Ñaïo

maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi hai möôi hai tuøy mieân do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Theá naøo laø do tu maø ñoaïn? Ñoù laø YÙ caên cuûa Hoïc thaáy daáu tích, do tu maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi möôøi tuøy mieân do tu maø ñoaïn, vaø YÙ caên höõu laäu khoâng nhieãm oâ. Theá naøo laø khoâng ñoaïn? Ñoù laø YÙ caên voâ laäu. Nhö YÙ caên, Xaû caên cuõng nhö vaäy. Laïc caên, hoaëc laø do kieán Khoå maø ñoaïn, hoaëc laø do kieán Taäp-kieán Dieät- kieán Ñaïo maø ñoaïn, hoaëc laø do tu maø ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Khoå maø ñoaïn? Ñoù laø Laïc caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Khoå maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi chín tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Taäp maø ñoaïn? Ñoù laø Laïc caên cuûa Tuøy tín haønh- Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Taäp maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi saùu tuøy mieân do kieán Taäp maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Dieät maø ñoaïn? Ñoù laø Laïc caên cuûa Tuøy tín haønh- Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Dieät maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi saùu tuøy mieân do kieán Dieät maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn? Ñoù laø Laïc caên cuûa Tuøy tín haønh- Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Ñaïo maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi baûy tuøy mieân do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Theá naøo laø do tu maø ñoaïn? Ñoù laø Laïc caên cuûa Hoïc thaáy daáu tích, do tu maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi naêm tuøy mieân do tu maø ñoaïn, vaø Laïc caên höõu laäu khoâng nhieãm oâ. Naêm tuøy mieân, ñoù laø Tham-Voâ minh cuûa coõi Duïc, Tham- Maïn vaø Voâ minh cuûa coõi Saéc. Theá naøo laø khoâng ñoaïn? Ñoù laø Laïc caên voâ laäu. Hyû caên, hoaëc laø do kieán Khoå maø ñoaïn, hoaëc laø do kieán Taäp-kieán Dieät-kieán Ñaïo maø ñoaïn, hoaëc laø do tu maø ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Khoå maø ñoaïn? Ñoù laø Hyû caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy

phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Khoå maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Hyû caên töông öng vôùi möôøi baûy tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn. Möôøi baûy tuøy mieân, ñoù laø tuøy mieân cuûa coõi Duïc tröø ra Saân-Nghi, taát caû tuøy mieân cuûa coõi Saéc. Theá naøo laø do kieán Taäp maø ñoaïn? Ñoù laø Hyû caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Taäp maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Hyû caên töông öng vôùi möôøi moät tuøy mieân do kieán Taäp maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Dieät maø ñoaïn? Ñoù laø Hyû caên cuûa Tuøy tín haønh- Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Dieät maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Hyû caên töông öng vôùi möôøi moät tuøy mieân do kieán Dieät maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn? Ñoù laø Hyû caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Ñaïo maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Hyû caên töông öng vôùi möôøi hai tuøy mieân do kieán Ñaïo maø

ñoaïn. Theá naøo laø do tu maø ñoaïn? Ñoù laø Hyû caên cuûa Hoïc thaáy daáu tích, do tu maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Hyû caên töông öng vôùi saùu tuøy mieân do tu maø ñoaïn, vaø Hyû caên höõu laäu khoâng nhieãm oâ. Saùu tuøy mieân, ñoù laø tuøy mieân cuûa coõi Duïc tröø ra Saân, taát caû tuøy mieân cuûa coõi Saéc. Theá naøo laø khoâng ñoaïn? Ñoù laø Hyû caên voâ laäu. Öu caên, hoaëc laø do kieán Khoå maø ñoaïn, hoaëc laø do kieán Taäp-kieán Dieät-kieán Ñaïo maø ñaoïn, hoaëc laø do tu maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Khoå maø ñoaïn? Ñoù laø Öu caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Khoå maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Öu caên töông öng vôùi boán tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn. Boán tuøy mieân, ñoù laø Taø kieán-Saân-Nghi vaø Voâ minh cuûa coõi Duïc. Theá naøo laø do kieán Taäp maø ñoaïn? Ñoù laø Öu caên cuûa Tuøy tín haønh Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Taäp maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Öu caên töông öng vôùi boán tuøy mieân do kieán Taäp maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Dieät maø ñoaïn? Ñoù laø Öu caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Dieät maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Öu caên töông öng vôùi boán tuøy mieân do kieán Dieät maø ñoaïn. Theá naøo laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn? Ñoù laø Öu caên cuûa Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, do Hieän quaùn bieân Nhaãn veà Ñaïo maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Öu caên töông öng vôùi boán tuøy mieân do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Theá naøo laø do tu maø ñoaïn? Ñoù laø Öu caên cuûa Hoïc thaáy daáu tích, do tu maø ñoaïn. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Öu caên töông öng vôùi hai tuøy mieân do tu maø ñoaïn, vaø Öu caên khoâng nhieãm oâ. Hai tuøy mieân, ñoù laø Saân vaø Voâ minh cuûa coõi Duïc. Naêm caên nhö Tín..., hoaëc laø do tu maø ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 813

Theá naøo laø do tu maø ñoaïn? Ñoù laø naêm caên nhö Tín... thuoäc höõu laäu. Theá naøo laø khoâng ñoaïn? Ñoù laø naêm caên nhö Tín... thuoäc voâ laäu. Ñaõ phaân bieät veà caùc caên do kieán Khoå maø ñoaïn..., nay seõ noùi ñeán nghóa cuûa caùc caên do kieán Khoå maø ñoaïn... Hoûi: Vì sao goïi laø do kieán Khoå maø ñoaïn, cho ñeán do tu maø ñoaïn? Ñaùp: Neáu phaùp laø ñoái trò quyeát ñònh, ñoái trò sôû duyeân quyeát ñònh, thì goïi laø do kieán Khoå maø ñoaïn; cho ñeán do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Neáu phaùp laø ñoái trò khoâng quyeát ñònh, ñoái trò sôû duyeân khoâng quyeát ñònh, thì goïi laø do tu maø ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp laø xöù sôû quyeát ñònh, ñoái trò sôû duyeân quyeát ñònh, thì goïi laø do kieán Khoå maø ñoaïn cho ñeán do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Neáu phaùp laø xöù sôû khoâng quyeát ñònh, ñoái trò sôû duyeân khoâng quyeát ñònh, thì goïi laø do tu maø ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp duøng Khoå nhaãn-Khoå trí laøm ñoái trò thì goïi laø do kieán Khoå maø ñoaïn, cho ñeán neáu phaùp duøng Ñaïo nhaãn-Ñaïo trí laøm ñoái trò thì goïi laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Neáu phaùp duøng caùc Trí laøm ñoái trò, thì goïi laø do tu maø ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp do Khoå nhaãn maø ñoaïn, thì goïi laø do kieán Khoå maø ñoaïn; cho ñeán neáu phaùp do Ñaïo nhaãn maø ñoaïn, thì goïi laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Neáu phaùp do caùc Trí maø ñoaïn, thì goïi laø do tu maø ñoaïn. Coù

ngöôøi noùi: Neáu phaùp do quaùn xeùt Khoå ñeá maø ñoaïn, thì goïi laø do kieán Khoå maø ñoaïn; cho ñeán neáu phaùp do quaùn xeùt Ñaïo ñeá maø ñoaïn, thì goïi laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Neáu phaùp hoaëc laø quaùn xeùt Khoå ñeá, hoaëc laø quaùn xeùt Taäp-Dieät-Ñaïo ñeá, hoaëc laø khoâng quaùn xeùt veà Ñeá maø ñoaïn, thì goïi laø do tu maø ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp cuøng vôùi kieán Khoå ñeá traùi ngöôïc nhau, thì goïi laø do kieán Khoå maø ñoaïn; cho ñeán neáu phaùp cuøng vôùi kieán Ñaïo ñeá traùi ngöôïc nhau, thì goïi laø do kieán Ñaïo maø ñoaïn. Neáu phaùp cuøng vôùi kieán boán Ñeá traùi ngöôïc nhau, thì goïi laø do tu maø ñoaïn. Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi laø Kieán, maáy loaïi khoâng phaûi laø Kieán? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Muoán ngaên chaën veà yù noùi taát caû caùc phaùp ñeàu laø taùnh thuoäc Kieán. Nhöõng ngöôøi aáy ñöa ra caùch noùi naøy: Nhöõng vieäc laøm maïnh meõ saéc beùn thì goïi laø Kieán, taát caû caùc phaùp khoâng coù phaùp naøo khoâng maïnh meõ saéc beùn ñoái vôùi vieäc laøm cuûa chính mình, cho neân ñeàu goïi laø Kieán. Vì ngaên chaën yù chaáp aáy, hieån baøy trong caùc phaùp chæ coù Nhaõn caên vaø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 814

phaàn ít cuûa Tueä goïi laø Kieán chöù khoâng phaûi laø loaïi naøo khaùc, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi laø Kieán, maáy loaïi khoâng phaûi laø Kieán? Ñaùp: Moät loaïi laø Kieán, möôøi baûy loaïi khoâng phaûi laø Kieán, boán loaïi caàn phaûi phaân bieät. Moät loaïi laø Kieán, ñoù laø Nhaõn caên. Möôøi baûy loaïi khoâng phaûi laø Kieán, ñoù laø saùu Saéc caên-Maïng caên-YÙ caên-naêm Thoï vaø boán caên nhö Tín... Boán loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø Tueä vaø ba caên Voâ laäu. Tueä caên, hoaëc laø Kieán, hoaëc khoâng phaûi laø Kieán. Theá naøo laø Kieán? Ñoù laø Taän trí-Voâ sinh trí voán khoâng thaâu nhieáp Tueä caên töông öng vôùi YÙ thöùc. Theá naøo laø khoâng phaûi Kieán? Ñoù laø Tueä caên khaùc, töùc laø Tueä caên töông öng vôùi naêm Thöùc, vaø Tueä caên do Taän trí-Voâ sinh trí thaâu nhieáp. Vò tri ñöông tri caên, hoaëc laø Kieán, hoaëc khoâng phaûi laø Kieán. Theá naøo laø Kieán? Ñoù laø Tueä caên do Vò tri ñöông tri caên thaâu nhieáp. Theá naøo laø khoâng phaûi Kieán? Ñoù laø nhöõng caên khaùc do Vò tri ñöông tri caên thaâu nhieáp, töùc laø taùm caên khaùc. Nhö Vò tri ñöông tri caên, Dó tri caên cuõng nhö vaäy. Cuï tri caên, hoaëc laø Kieán, hoaëc khoâng phaûi laø Kieán. Theá naøo laø Kieán? Ñoù laø Taän trí-Voâ sinh trí voán khoâng thaâu nhieáp Tueä caên do Cuï tri tri caên thaâu nhieáp. Theá naøo laø khoâng phaûi Kieán? Ñoù laø nhöõng caên khaùc do Cuï tri caên thaâu nhieáp, töùc laø taùm caên khaùc, vaø Tueä caên do Taän trí-Voâ sinh trí thaâu nhieáp. Ñaõ phaân bieät veà caùc caên thuoäc Kieán..., nay seõ noùi ñeán nghóa cuûa caùc caên thuoäc Kieán... Hoûi: Vì sao goïi laø Kieán, Kieán laø nghóa gì? Ñaùp: Do boán duyeân cho neân goïi laø Kieán: 1. Bôûi vì coù naêng löïc quaùn xeùt. 2. Bôûi vì suy ñoaùn quyeát ñònh. 3. Bôûi vì kieân quyeát naém giöõ. 4. Bôûi vì ñi saâu vaøo sôû duyeân. Bôûi vì coù naêng löïc quaùn xeùt, ñoù laø töï taùnh cuûa Kieán. Hoûi: Taø kieán-Ñieân ñaûo kieán, nhöõng loaïi aáy quaùn xeùt ñieàu gì? Ñaùp: Vì theá cho neân noùi laø töï taùnh cuûa Kieán, nghóa laø tuy Taø kieán- Ñieân daûo kieán, maø laø töï taùnh cuûa Tueä-Kieán, cho neân

noùi laø coù naêng löïc quaùn xeùt. Nhö ngöôøi heã coù nhìn thaáy thì goïi laø coù naêng löïc quaùn xeùt, khoâng phaûi laø nhö ngöôøi muø. Bôûi vì suy ñoaùn quyeát ñònh, ñoù laø coù naêng löïc suy xeùt tìm toøi vaø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 815

quyeát ñònh. Hoûi: Trong moät saùt-na laøm sao suy xeùt tìm toøi? Ñaùp: Taùnh nhanh nhaïy saéc beùn cho neân goïi laø suy xeùt tìm toøi. Bôûi vì kieân quyeát naém giöõ, ñoù laø giöõ chaët caùc kieán chaáp quaùi laï, khoâng phaûi laø uy löïc cuûa Thaùnh ñaïo thì khoâng bieát caùch naøo laøm cho rôøi boû. Bôûi vì ñi saâu vaøo sôû duyeân, ñoù laø maïnh meõ ñi vaøo caûnh, nhö kim nhoïn rôi vaøo buøn. Coù ngöôøi noùi: Do hai duyeân cho neân goïi laø Kieán: 1. Bôûi vì taùnh soi chieáu roõ raøng. 2. Bôûi vì taùnh suy ñoaùn. Coù ngöôøi noùi: Do ba duyeân cho neân goïi laø Kieán: 1. Bôûi vì coù töôùng cuûa Kieán. 2. Bôûi vì thaønh söï cuûa Kieán. 3. Bôûi vì ñoái vôùi caûnh khoâng coù ngaên ngaïi. Coù ngöôøi noùi: Do ba duyeân cho neân goïi laø Kieán: 1. Bôûi vì yù thích. 2. Bôûi vì chaáp tröôùc. 3. Bôûi vì suy ñoaùn quyeát ñònh. Coù ngöôøi noùi: Do ba duyeân cho neân goïi laø Kieán: 1. Bôûi vì yù thích. 2. Bôûi vì gia haïnh. 3. Bôûi vì khoâng coù trí. Bôûi vì yù thích, ñoù laø yù thích huûy hoaïi. Bôûi vì gia haïnh, ñoù laø gia haïnh huûy hoaïi. Bôûi vì khoâng coù trí, ñoù laø caû hai ñeàu huûy hoaïi. Laïi nöõa, bôûi vì yù thích, ñoù laø ngöôøi tu Ñònh; bôûi vì gia haïnh, ñoù laø ngöôøi tìm toøi suy nghó; bôûi vì khoâng coù trí, ñoù laø ngöôøi nghe theo. Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi coù Taàm-coù Töù? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán ngaên chaën caùch noùi cuûa phaùi Thí Duï. Hoï noùi töø coõi Duïc cho ñeán Höõu Ñaûnh ñeàu coù Taàm-Töù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trong kinh noùi. Nhö trong kinh noùi: “Taùnh cuûa taâm thoâ laø Taàm, taùnh cuûa taâm teá laø Töù, taùnh cuûa taâm thoâ-teá cho ñeán Höõu Ñaûnh.” Ñaïi ñöùc aáy noùi raèng: “Caùc sö phaùi Ñoái Phaùp noùi Taàm-Töù laø taùnh cuûa taâm thoâ-teá, taùnh thoâ-teá naøy ñoái ñaõi nhau maø thieát laäp, cho ñeán Höõu Ñaûnh ñeàu hieän haønh coù theå ñaït ñöôïc, maø noùi Taàm-Töù chæ coù ôû coõi Duïc vaø coõi Phaïm Theá, ñaây laø noùi sai traùi chöù khoâng phaûi laø noùi hôïp lyù.”

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 816

Caùc Luaän sö A-tyø-ñaït-ma noùi: “Chuùng toâi noùi hôïp lyù chöù khoâng phaûi laø noùi sai traùi, bôûi vì döïa vaøo nhieàu moân noùi veà taùnh thoâ-teá chöù khoâng phaûi laø moät loaïi. Nhö noùi: Trieàn thoâ-tuøy mieân teá. Trong naøy, Taàm-Töù khoâng phaûi laø thoâ-khoâng phaûi laø teá, bôûi vì caû hai ñeàu khoâng phaûi laø taùnh cuûa trieàn-tuøy mieân. Nhö noùi: Saéc uaån thoâ-boán uaån teá. Trong naøy, Taàm-Töù ñeàu laø teá, bôûi vì ñeàu thaâu nhieáp ôû trong Haønh uaån. Nhö noùi: Coõi Duïc thoâ-Tónh löï thöù nhaát teá. Trong naøy, Taàm-Töù ñeàu bao goàm thoâ-teá, bôûi vì caû hai loaïi ñeàu thaâu nhieáp bao goàm hai ñòa. Nhö noùi: Tónh löï thöù nhaát thoâ-Tónh löï thöù hai teá. Trong naøy, Taàm-Töù ñeàu laø thoâ. Bôûi vì döïa vaøo nhieàu moân noùi veà taùnh thoâ-teá, cho neân Taàm vaø Töù khoâng phaûi laø ñeán Höõu Ñaûnh. Neáu noùi Taàm vaø Töù ñeàu ñeán Höõu Ñaûnh, thì khoâng

neân noùi laø coù ba ñòa sai bieät.” Phaùi Thí Duï noùi: “Baét ñaàu töø coõi Duïc cho ñeán Höõu Ñaûnh, ñeàu coù ba phaùp laø thieän- nhieãm vaø voâ kyù, phaùp nhieãm cuûa taát caû caùc ñòa ñeàu goïi laø coù Taàm-coù Töù, chæ rieâng thieän vaø voâ kyù coù ôû ba ñòa khaùc.” Neáu nhö vaäy thì taïi sao noùi laø Taàm-Töù dieät khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, nhaát ñònh sinh ra Hyû-Laïc tieán vaøo Tónh löï thöù hai? Hoï noùi: “Ñaây laø döïa vaøo Taàm-Töù thieän maø noùi, chöù khoâng noùi ñeán nhieãm oâ.” Caùch noùi naøy khoâng ñuùng, vì sao laïi noùi dieät Taàm-Töù thieän chöù khoâng phaûi laø dieät nhieãm oâ, maø leõ ra Taàm-Töù nhieãm oâ phaûi dieät tröôùc tieân, bôûi vì luùc lìa nhieãm nhaát ñònh phaûi ñoaïn boû noù, bôûi vì vöôït qua coõi-ñòa môùi rôøi boû thieän. Phaùi Thí Duï thaät söï laø noùi sai traùi. Bôûi vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy veà Taàm vaø Töù chæ coù ôû hai ñòa, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi coù Taàm-coù Töù, maáy loaïi khoâng coù Taàm-chæ coù Töù, maáy loaïi khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù? Ñaùp: Hai loaïi coù Taàm-coù Töù, taùm loaïi khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, möôøi hai loaïi caàn phaûi phaân bieät. Hai loaïi coù Taàm-coù Töù, ñoù laø Khoå caên vaø Öu caên. Taùm loaïi khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, ñoù laø baûy Saéc caên vaø Maïng caên. Möôøi hai loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø YÙ caên-ba Thoï-naêm caên nhö Tín… vaø ba caên Voâ laäu. YÙ caên, hoaëc laø coù Taàm-coù Töù, hoaëc laø khoâng coù Taàm-chæ coù Töù, hoaëc laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù. Theá naøo laø coù Taàm-coù Töù? Ñoù laø YÙ caên töông öng voùi taùc yù coù Taàm-coù Töù. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên cuûa coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát. Theá naøo laø khoâng coù Taàm-chæ coù Töù? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi taùc yù khoâng coù Taàm-chæ coù Töù. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên cuûa tónh löï trung gian. Theá naøo laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi taùc yù khoâng coù Taàm-

khoâng coù Töù. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø YÙ caên töø Tónh löï thöù hai cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Nhö YÙ caên, Xaû caên-naêm caên nhö Tín… vaø ba caên Voâ laäu cuõng nhö vaäy. Laïc caên, hoaëc laø coù Taàm-coù Töù, hoaëc laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù. Theá naøo laø coù Taàm-coù Töù? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi taùc yù coù Taàm-coù Töù. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Laïc caên cuûa coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát. Theá naøo laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi taùc yù khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø Laïc caên cuûa Tónh löï thöù ba. Nhö Laïc caên, Hyû caên cuõng nhö vaäy. Nhöng coù sai bieät, ñoù laø Hyû caên cuûa Tónh löï thöù hai goïi laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù. Ñaõ phaân bieät veà caùc caên coù Taàm-coù Töù…, nay seõ noùi ñeán nghóa cuûa caùc caên coù Taàm-coù Töù… Hoûi: Vì sao goïi laø coù Taàm-coù Töù, khoâng coù Taàm-chæ coù Töù, khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù? Ñaùp: Neáu phaùp ñi cuøng vôùi Taàm-Töù, töông öng vôùi Taàm-Töù, cuøng phaùt khôûi Taàm-Töù, cuøng chuyeån vôùi Taàm Töù, thì goïi laø coù Taàm-coù Töù. Neáu phaùp khoâng ñi cuøng vôùi Taàm maø chæ ñi cuøng vôùi Töù, khoâng töông öng vôùi Taàm maø chæ töông öng vôùi Töù, khoâng

phaûi laø cuøng phaùt khôûi Taàm maø chæ cuøng phaùt khôûi Töù, Taàm ñaõ ngöøng dieät maø chæ cuøng chuyeån vôùi Töù, thì goïi laø khoâng coù Taàm-chæ coù Töù. Neáu phaùp khoâng ñi cuøng vôùi Taàm-Töù, khoâng phaûi laø töông öng vôùi Taàm-Töù, khoâng phaûi laø cuøng phaùt khôûi Taàm-Töù, Taàm-Töù ñaõ ngöøng, thì goïi laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù. Coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp coù tìm kieám-coù quaùn saùt, thì goïi laø coù Taàm-coù Töù. Neáu phaùp khoâng coù tìm kieám maø coù quaùn saùt, thì goïi laø khoâng coù Taàm-chæ coù Töù. Neáu phaùp khoâng coù tìm kieám-khoâng coù quaùn saùt, thì goïi laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù. Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi töông öng vôùi Laïc caên? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy nghóa lyù cuûa mình. Nhö phaùi Thí Duï noùi: Taâm-taâm sôû phaùp theo thöù töï maø sinh khôûi. Ñaïi ñöùc aáy noùi: Taâm-taâm sôû phaùp theo töøng loaïi moät maø sinh khôûi, nhö ñi qua con ñöôøng heïp, haõy coøn khoâng coù hai ngöôøi cuøng ñi, huoáng gì coù nhieàu ngöôøi cuøng ñi? Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp do löïc cuûa noù khôûi leân thì noùi laø töông öng vôùi noù chöù khoâng phaûi laø gì khaùc, nghóa laø taâm coù theå sinh ra taâm vaø taâm sôû, cho neân taâm-taâm sôû töông öng vôùi taâm. Taâm sôû chæ coù

theå sinh ra taâm sôû, cho neân caùc taâm sôû cuõng töông öng vôùi nhau. Taâm sôû khoâng coù theå sinh ra taâm, cho neân khoâng noùi ñeán taâm töông öng vôùi taâm sôû. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Caùc phaùp chæ töông öng vôùi töï Theå. Ngöôøi aáy ñöa ra caùch noùi naøy: Nghóa veà hoøa hôïp khaép nôi laø nghóa cuûa töông öng, laïi khoâng coù hoøa hôïp khaép nôi naøo khaùc, nhö töï Theå ñoái vôùi töï Theå, cho neân noùi töông öng vôùi töï Theå chöù khoâng phaûi laø Theå khaùc. Coù ngöôøi chaáp: Töï Theå cuûa caùc phaùp ñoái vôùi töï Theå, khoâng phaûi laø töông öng, khoâng phaûi laø khoâng töông öng. Khoâng phaûi laø töông öng bôûi vì khoâng töï mình quaùn xeùt, khoâng phaûi laø khoâng töông öng bôûi vì hoøa hôïp khaép nôi. Bôûi vì ngaên chaën caùc loaïi kieán chaáp nhö vaäy, hieån baøy taâm-taâm sôû cuøng luùc maø sinh khôûi, laàn löôït chuyeån ñoåi töông öng vôùi nhau, khoâng phaûi laø ñoái vôùi töï Theå chæ höôùng veà nôi khaùc maø noùi, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi töông öng vôùi Laïc caên, maáy loaïi töông öng vôùi Khoå caên, maáy loaïi töông öng vôùi Hyû caên, maáy loaïi töông öng vôùi Öu caên, maáy loaïi töông öng vôùi Xaû caên? Ñaùp: Laïc caên- Hyû caên-Xaû caên töông öng vôùi phaàn ít cuûa chín caên, Khoå caên-Öu caên töông öng vôùi phaàn ít cuûa saùu caên. Laïc-Hyû-Xaû caên töông öng vôùi phaàn ít cuûa chín caên, ñoù laø YÙ caên- naêm caên nhö Tín… vaø ba caên Voâ laäu. Hoûi: Vì sao Laïc-Hyû-Xaû töông öng vôùi phaàn ít cuûa chín caên naøy? Ñaùp: YÙ caên- naêm caên nhö Tín…cuøng töông öng vôùi naêm Thoï. Trong naøy chæ choïn laáy töông öng vôùi ba Thoï, cho neân noùi laø phaàn ít. Ba caên Voâ laäu laáy nhieàu phaùp laøm taùnh, nay tröø ra Theå cuûa Thoï töông öng vôùi loaïi khaùc, cho neân noùi laø phaàn ít. Khoå caên-Öu caên töông öng vôùi phaàn ít cuûa saùu caên, ñoù laø YÙ caên vaø naêm caên nhö Tín… Hoûi: Vì sao Khoå-Öu töông öng vôùi phaàn ít cuûa saùu caên naøy? Ñaùp: Saùu

caên naøy töông öng vôùi naêm Thoï. Trong naøy chæ choïn laáy töông öng vôùi Khoå-Öu, cho neân noùi laø phaàn ít. Hoûi: Vì sao chæ hoûi veà töông öng vôùi Thoï, chöù khoâng hoûi veà taâm- taâm sôû khaùc? Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, tuøy theo yù muoán aáy maø soaïn luaän, nhöng khoâng traùi vôùi phaùp töôùng, thì khoâng caàn phaûi vaën hoûi. Coù ngöôøi noùi: Taát caû caùc phaùp ñeàu quay veà vôùi Thoï, vì vaäy chæ

hoûi ñeán Thoï. Coù ngöôøi noùi: Moät Thoï coù töôùng cuûa nhieàu caên, nghóa laø ñoái vôùi moät Thoï phaân ra laøm naêm caên, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ hoûi ñeán Thoï. Coù ngöôøi noùi: Caùc Thoï thaønh töïu khoâng traùi ngöôïc nhau, maø hieän haønh traùi ngöôïc nhau, vì vaäy chæ noùi ñeán Thoï. Thaønh töïu khoâng traùi ngöôïc nhau, ñoù laø moät höõu tình thaønh töïu naêm Thoï. Hieän haønh traùi ngöôïc nhau, ñoù laø moät höõu tình trong moät saùt-na, khoâng coù theå khôûi leân hai loaïi, huoáng gì khôûi leân nhieàu loaïi hay sao? Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì Thoï laø truïc baùnh xe duyeân khôûi, vì vaäy chæ hoûi ñeán Thoï. Coù ngöôøi noùi: Tröø ra Thoï laïi muoán hoûi ñieàu gì? Neáu hoûi veà naêm caên nhö Tín… vaø ba caên Voâ laäu, thì nhöõng caên aáy chæ laø thieän, khoâng phaûi laø coù nghóa töông öng vôùi taát caû. Neáu hoûi veà taùm caên nhö Maïng…, thì nhöõng caên aáy chæ laø voâ kyù, laïi khoâng töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì vì sao khoâng hoûi ñeán YÙ caên? Ñaùp: Ban ñaàu döïa vaøo YÙ caên maø thieát laäp phaùp töông öng, khoâng coù theå quay laïi hoûi veà töông öng vôùi yù, cho neân trong naøy chæ hoûi veà nghóa töông öng vôùi Thoï. Töï taùnh cuûa naêm Thoï khoâng phaûi laø töï töông öng, cho neân chæ duøng phaùp khaùc ñeå hoûi veà Thoï. Ñaõ phaân bieät veà caùc caên töông öng vôùi Thoï, nay seõ noùi ñeán nghóa töông öng cuûa caùc caên. Hoûi: Vì sao goïi laø töông öng, töông öng laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa veà baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Trong caùc phaåm taâm, taâm sôû phaùp coù nhieàu-coù ít, laøm sao goïi laø baèng nhau? Nghóa laø coõi Duïc nhieàu-coõi Saéc ít, coõi Saéc nhieàu- coõi Voâ saéc ít, thieän nhieàu- baát thieän ít, baát thieän nhieàu-voâ kyù ít, höõu phuù voâ kyù nhieàu-voâ phuù voâ kyù ít, taïi sao nghóa veà baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng? Ñaùp: Bôûi vì söï baèng nhau cho neân noùi laø baèng nhau, nghóa laø trong moät phaåm taâm, neáu coù hai Thoï-moät Töôûng… thì coù theå noùi laø khoâng phaûi baèng nhau. Nhöng trong moät phaåm taâm, nhö Thoï coù moät, Töôûng…cuõng nhö vaäy, cho neân goïi laø baèng nhau. Coù ngöôøi noùi: Nghóa veà naêm loaïi baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng, ñoù laø sôû y baèng nhau, sôû duyeân baèng nhau, haønh töôùng baèng nhau, thôøi gian baèng nhau, söï vieäc baèng nhau. Phaàn coøn laïi noùi roäng ra nhö phaåm thöù nhaát trong chöông Kieát Uaån. Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi heä thuoäc coõi Duïc? Cho ñeán noùi

roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy nghóa lyù cuûa mình. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Coõi Saéc coù Nam caên- Nöõ caên. Ngöôøi aáy ñöa ra caùch noùi

naøy: Nôi naøo coù saéc thaân thì ñeàu coù Nam caên-Nöõ caên coù theå ñaït ñöôïc. Vì ngaên chaën yù aáy ñeå hieån baøy veà Nam caên-Nöõ caên chæ coù ôû coõi Duïc, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Laïc caên-Khoå caên ôû naêm ñòa coù theå ñaït ñöôïc, ñoù laø coõi Duïc vaø boán Tónh löï. Ngöôøi aáy noùi coù thaân ñeàu coù Khoå-Laïc. Vì ngaên chaën yù chaáp aáy, hieån baøy Khoå caên chæ coù ôû coõi Duïc, Laïc caên chæ coù ôû ba ñòa, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Hyû caên-Öu caên ôû chín ñòa coù theå ñaït ñöôïc, ñoù laø töø coõi Duïc cho ñeán Höõu Ñaûnh. Ngöôøi aáy noùi bôûi vì coù taâm thì ñeàu coù Öu-Hyû, ba coõi- chín ñòa ñeàu coù taâm. Vaû laïi, thaân cuûa coõi Duïc baát tònh ñaùng chaùn ngaùn, maø haõy coøn sinh ra vui thích vaøo luùc hoøa hôïp, sinh ra buoàn raàu vaøo luùc chia lìa, huoáng laø thaân trong coõi treân raát thanh tònh tuyeät vôøi gioáng nhö ngoïn ñeøn saùng toû, taâm vaéng laëng thong dong nhö hoà nöôùc trong maùt, maø ñoái vôùi söï hoøa hôïp-chia ly coù theå khoâng coù buoàn lo-vui thích hay sao? Vì ngaên chaën yù chaáp aáy, hieån baøy veà Öu chæ coù ôû coõi Duïc, Hyû thì ñeán Tónh löï thöù hai, ñòa treân thì caû hai loaïi ñeàu khoâng coù, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Hai möôi hai caên naøy, maáy loaïi heä thuoäc coõi Duïc, maáy loaïi heä thuoäc coõi Saéc, maáy loaïi heä thuoäc coõi Voâ saéc, maáy loaïi khoâng heä thuoäc? Ñaùp: Boán loaïi heä thuoäc coõi Duïc, ba loaïi khoâng heä thuoäc, möôøi laêm loaïi caàn phaûi phaân bieät. Boán loaïi heä thuoäc coõi Duïc, ñoù laø Nam-Nöõ-Khoå-Öu caên. Ba loaïi khoâng heä thuoäc, ñoù laø ba caên Voâ laäu. Möôøi laêm loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø naêm Saéc caên- Maïng caên- YÙ caên- ba Thoï vaø naêm caên nhö Tín... Nhaõn caên, hoaëc laø heä thuoäc coõi Duïc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Saéc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Duïc? Ñoù laø Nhaõn caên heä thuoäc coõi Duïc do Ñaïi chuûng ñaõ taïo ra. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Saéc? Ñoù laø Nhaõn caên heä thuoäc coõi Saéc do Ñaïi chuûng ñaõ taïo ra. Nhö Nhaõn caên, Nhó-Tyû-Thieät-thaân caên cuõng nhö vaäy. Maïng caên, hoaëc laø heä thuoäc coõi Duïc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Saéc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Voâ saéc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Duïc? Ñoù laø tuoåi thoï heä thuoäc coõi Duïc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Saéc? Ñoù laø tuoåi thoï heä thuoäc coõi Saéc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Voâ saéc? Ñoù laø tuoåi thoï heä thuoäc

coõi Voâ saéc. YÙ caên, hoaëc laø heä thuoäc coõi Duïc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Saéc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Voâ saéc, hoaëc laø khoâng heä thuoäc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Duïc? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi taùc yù heä thuoäc coõi Duïc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Saéc? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi taùc yù heä thuoäc coõi Saéc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Voâ saéc? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi taùc yù heä thuoäc coõi Voâ saéc. Theá naøo laø khoâng heä thuoäc? Ñoù laø YÙ caên töông öng vôùi taùc yù voâ laäu. Nhö YÙ caên, Xaû caên vaø naêm caên nhö Tín... cuõng nhö vaäy. Laïc caên, hoaëc laø heä thuoäc coõi Duïc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Saéc, hoaëc laø khoâng heä thuoäc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Duïc? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi taùc yù heä thuoäc coõi Duïc. Theá naøo laø heä thuoäc coõi Saéc? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi taùc yù heä thuoäc coõi Saéc. Theá naøo laø khoâng heä

thuoäc? Ñoù laø Laïc caên töông öng vôùi taùc yù voâ laäu. Nhö Laïc caên, Hyû caên cuõng nhö vaäy. Hoûi: Vì sao coõi Saéc khoâng coù Nam caên-Nöõ caên? Ñaùp: Bôûi vì coõi aáy khoâng phaûi laø ruoäng ñaát, khoâng phaûi laø ñoà ñöïng, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì muoán töø boû Nam caên-Nöõ caên, cho neân tu caùc Tónh löï sinh ñeán coõi Saéc. Neáu ôû coõi aáy cuõng coù Nam caên-Nöõ caên, thì khoâng coù ai caàn phaûi caàu sinh ñeán coõi aáy. Neáu phaùp voán coù ôû ñòa döôùi maø ñòa treân cuõng coù, thì khoâng caàn phaûi thi thieát coù phaùp dieät töø töø. Neáu khoâng coù phaùp dieät töø töø, thì cuõng seõ khoâng coù phaùp dieät hoaøn toaøn, bôûi vì phaùp dieät töø töø coù theå daãn ñeán phaùp dieät hoaøn toaøn. Neáu khoâng coù phaùp dieät hoaøn toaøn, thì seõ khoâng coù giaûi thoaùt. Neáu khoâng coù giaûi thoaùt, thì seõ khoâng coù rôøi ra. Ñöøng coù quaù nhieàu sai laàm nhö vaäy, cho neân ôû coõi Saéc khoâng coù Nam caên-Nöõ caên. Coù ngöôøi noùi: Nam caên- Nöõ caên do ñoaøn thöïc maø sinh ra. Nhö trong kinh noùi: “Luùc kieáp baét ñaàu, con ngöôøi khoâng coù Nam caên-Nöõ caên, hình töôùng khoâng khaùc nhau, veà sau aên vò cuûa ñaát maø sinh ra Nam caên-Nöõ caên, vì vaäy ñaõ coù töôùng cuûa Nam- Nöõ khaùc nhau.” Coõi Saéc lìa boû ñoaøn thöïc cho neân khoâng coù hai caên naøy. Coù ngöôøi noùi: Nam caên-Nöõ caên coù taùc duïng ôû coõi Duïc, chöù khoâng phaûi laø ôû coõi Saéc, vì vaäy ôû coõi aáy khoâng coù. Hoûi: Tyû caên-Thieät caên khoâng coù taùc duïng ôû coõi aáy, taïi sao caàn phaûi coù? Ñaùp: Tyû caên-Thieät caên coù taùc duïng ôû coõi aáy, bôûi vì laøm cho ñoan nghieâm, khoâng phaûi laø Nam caên- Nöõ caên coù nghóa cuûa ñoan nghieâm, bôûi vì thoâ tuïc ñaùng xaáu hoå.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 145 822

Hoûi: Thieân chuùng coõi Saéc laø nöõ hay laø nam? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu laø nöõ thì phaûi coù Nöõ caên, neáu laø nam thì phaûi coù Nam caên, neáu khoâng phaûi laø hai loaïi thì traùi vôùi kinh noùi. Nhö noùi: “Thaân nöõ khoâng ñöôïc laøm Phaïm Vöông..., maø khoâng ngaên chaën thaân nam.” Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: ÔÛ coõi aáy ñeàu laø nam. Hoûi: Leõ naøo khoâng phaûi loaïi aáy khoâng thaønh töïu Nam caên hay sao? Ñaùp: Tuy khoâng coù Nam caên maø coù töôùng tröôïng phu khaùc, laïi coù theå lìa nhieãm cho neân noùi laø nam. Nhö trong kinh noùi: “Caùc Quaû-Höôùng ñeàu laø tröôïng phu, khoâng phaûi laø khoâng coù ngöôøi nöõ thöïc haønh theo Höôùng-truù vaøo Quaû.” Neân bieát cuõng bôûi vì coù theå lìa nhieãm cho neân noùi laø tröôïng phu. Trong Tyø-naïi-da cuõng ñöa ra caùch noùi naøy: “Ñöùc Phaät duøng hai tay naâng xöông cuûa Ñaïi Sinh Chuû leân, noùi vôùi chuùng Tyø kheo: Caùc oâng laéng nghe kyõ caøng! Taát caû ngöôøi nöõ ñeàu laø taùnh tuøy tieän chuyeån ñoåi, phaàn nhieàu laø ganh gheùt-nònh hoùt-tham lam-ích kyû, chæ coù Ñaïi Sinh Chuû tuy laø ngöôøi nöõ, maø lìa boû taát caû sai laàm cuûa ngöôøi nöõ, laøm nhöõng vieäc maø tröôïng phu ñaõ laøm, ñaït ñöôïc ñieàu maø tröôïng phu ñaõ ñaït ñöôïc, Ta noùi haïng naøy goïi laø tröôïng phu.” Chö Thieân coõi Saéc, lyù cuõng thuaän theo nhö vaäy, bôûi vì coù theå lìa nhieãm cho neân noùi laø tröôïng phu. Vì vaäy neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc laø ngöôøi nam maø khoâng thaønh töïu Nam caên, ñoù laø chö Thieân coõi Saéc-Voâ saéc. 2. Coù

luùc thaønh töïu Nam caên maø khoâng phaûi laø ngöôøi nam, ñoù laø ngöôøi hai hình theå. 3. Coù luùc laø ngöôøi nam cuõng thaønh töïu Nam caên, ñoù laø taát caû tröôïng phu thaønh töïu Nam caên. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø ngöôøi nam cuõng khoâng thaønh töïu Nam caên, ñoù laø töø ra nhöõng töôùng tröôùc. Nhöõng ngöôøi laø nöõ thì nhaát ñònh thaønh töïu Nöõ caên. Coù luùc thaønh töïu Nöõ caên maø khoâng phaûi laø ngöôøi nöõ, ñoù laø ngöôøi hai hình theå. Neáu döïa vaøo nghóa trong Tyø-naïi-da ñaõ daãn chöùng, thì ngöôøi nöõ cuõng coù boán caâu caàn phaûi noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao coõi treân khoâng coù Öu caên-Khoå caên? Ñaùp: Bôûi vì coõi aáy khoâng phaûi laø ruoäng ñaát, khoâng phaûi laø ñoà ñöïng, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì muoán lìa boû Öu caên-Khoå caên, cho neân tu caùc

Tónh löï sinh ñeán coõi Saéc. Neáu coõi aáy cuõng coù Öu caên-Khoå caên, thì khoâng coù ai caàn phaûi caàu sinh ñeán coõi aáy. Neáu phaùp voán coù ôû ñòa döôùi maø ñòa treân cuõng coù, thì khoâng caàn phaûi thi thieát coù phaùp dieät töø töø, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñöøng coù sai laàm aáy, cho neân coõi treân khoâng coù Öu caên-Khoå caên. Coù ngöôøi noùi: Vì sao Öu caên-Khoå caên khoâng coù ôû coõi Saéc? Bôûi vì khoâng cuøng chung sai laàm cuûa coõi Duïc naøy. Trong caùc coõi-ñòa ñeàu coù sai laàm- coâng ñöùc khoâng nhö nhau. ÔÛ coõi Duïc, sai laàm thì ñoù laø Khoå caên..., coâng ñöùc thì ñoù laø coù theå tieán vaøo Kieán ñaïo... Sai laàm-coâng ñöùc ôû coõi treân, tuøy theo ñòa caàn phaûi noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Coõi Duïc laø coõi cuûa sai laàm, bôûi vì laø coõi cuûa sai laàm cho neân tuy thaân thuø thaéng maø cuõng coøn coù Khoå, nhö Phaät-Ñoäc giaùc- Thanh vaên-Luaân vöông; coõi treân laø coõi cuûa coâng ñöùc, bôûi vì laø coõi cuûa coâng ñöùc cho neân tuy thaân thaáp keùm maø cuõng khoâng coù Khoå. Nhö gaëp naêm xaáu thì tuy coù luùa maï toát ñeïp maø khoâng theå naøo khoâng coù tai hoïa, neáu gaëp naêm toát thì tuy caùc loaïi coû daïi maø cuõng khoâng coù tai hoïa xaûy ñeán. Coõi Duïc vaø coõi treân, neân bieát cuõng nhö vaäy, cho neân ôû coõi treân cuõng khoâng coù buoàn lo, bôûi vì caùc Öu caên lìa duïc thì rôøi boû. Laïi laø quaû Ñaúng löu cuûa söï khoâng hieåu bieát choàng chaát, sinh ôû coõi treân thì rôøi boû söï khoâng hieåu bieát choàng chaát, vì vaäy Öu caên ôû coõi aáy khoâng coù. Ñaõ phaân bieät veà caùc caên heä thuoäc coõi Duïc..., nay seõ noùi ñeán nghóa cuûa caùc caên heä thuoäc coõi Duïc... Hoûi: Vì sao goïi laø heä thuoäc coõi Duïc, heä thuoäc coõi Saéc, heä thuoäc coõi Voâ saéc? Ñaùp: Neáu phaùp raøng buoäc ôû coõi Duïc thì goïi laø heä thuoäc coõi Duïc,raøng buoäc ôû coõi Saéc thì goïi laø heä thuoäc coõi Saéc, raøng buoäc ôû coõi Voâ saéc thì goïi laø heä thuoäc coõi Voâ saéc. Nhö traâu buoäc vaøo caây coät...thì goïi laø heä thuoäc vaøo caây coät... Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp raøng buoäc vaøo chaân cuûa coõi Duïc thì goïi laø heä thuoäc coõi Duïc, raøng buoäc vaøo chaân cuûa coõi Saéc - Voâ saéc thì goïi laø heä thuoäc coõi Saéc - Voâ saéc. Chaân laø noùi ñeán phieàn naõo, nhö noùi: Coâng haïnh cuûa Phaät khoâng giôùi haïn, khoâng coù chaân thì ai mang ñi? Nhö ngöôøi coù chaân thì coù theå ñi khaép boán phöông, neáu khoâng coù chaân thì khoâng coù theå ñi ñöôïc. Nhö vaäy, neáu coù chaân cuûa phieàn naõo, thì sinh töû löu chuyeån coù theå ñi ñeán caùc coõi-caùc neõo-caùc loaïi chuùng sinh; khoâng coù

chaân cuûa phieàn naõo thì khoâng coù theå ñi ñeán ñöôïc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp bò phieàn naõo sinh töû cuûa coõi Duïc laøm cho raøng buoäc, thì goïi laø heä thuoäc coõi Duïc; bò phieàn naõo sinh töû cuûa

coõi Saéc-Voâ saéc laøm cho raøng buoäc, thì goïi laø heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp bò caát giaáu vì A-laïi-da, bò naém giöõ vì Ma-ma-dò-ña cuûa coõi Duïc, thì goïi laø heä thuoäc coõi Duïc; bò caát giaáu vì A-laïi-da, bò naém giöõ vì Ma- ma-dò-ña cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, thì goïi laø heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc. A-laïi-da thì ñoù laø AÙi, Ma-ma-dò-ña thì ñoù laø Kieán. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp vì AÙi cuûa coõi Duïc laøm cho thaám öôùt, Kieán naém giöõ laøm ngaõ-ngaõ sôû, thì goïi laø heä thuoäc coõi Duïc; vì AÙi cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laøm cho thaám öôùt, Kieán naém giöõ laøm ngaõ-ngaõ sôû, thì goïi laø heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp hoøa hôïp do laïc duïc cuûa coõi Duïc, thì goïi laø heä thuoäc coõi Duïc; hoøa hôïp do laïc duïc cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, thì goïi laø heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc. Laïc goïi laø AÙi, Duïc goïi laø Kieán. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp vì caáu baån cuûa coõi Duïc laøm cho caáu baån, hieåm ñoäc laøm cho hieåm ñoäc, xaáu xa laøm cho xaáu xa, thì goïi laø heä thuoäc coõi Duïc; vì caáu baån cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laøm cho caáu baån, hieåm ñoäc laøm cho hieåm ñoäc, xaáu xa laøm cho xaáu xa, thì goïi laø heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc. Trong naøy, taát caû phieàn naõo ñeàu goïi laø xaáu xa, khoâng phaûi laø chæ noùi ñeán Saân.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.